

PIEKSÄMÄEN KOULUKULJETUSOPAS

Esi- ja perusopetuksen oppilaiden
koulukuljetuksia koskevat periaatteet

Sisällys

JOHDANTO	3
LAINSÄÄDÄNTÖÄ	3
Perusopetuslain 6 §: Oppilaan koulupaikan määräytyminen	3
KULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET	4
Perusopetuslain 32 §: Koulumatkat	4
Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen koulumatkan pituuden tai keston perusteella	5
Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen koulumatkan vaarallisuuden perusteella	6
Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella.....	7
Muu syy, harkintaan perustuva	7
KOULUKULJETUKSET KÄYTÄNNÖSSÄ.....	7
Esiopetuksessa olevien koulukuljetukset.....	7
Perusopetuksen oppilaat, jotka käyvät muuta kuin lähikoulua.....	8
Kahdessa eri osoitteessa asuvat oppilaat.....	8
Muutto kesken lukuvuoden	8
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta	8
Terveydellisistä syistä johtuvat tilapäiset kuljetustarpeet	9
A2- kielen opiskelu	9
Reitille kävely.....	9
Kaverikuljetukset	9
Paikallisliikenteen ja kouluvuorojen ilmaiset matkat.....	9
2. asteen opiskelijat ja muut aikuiset matkustajat.....	9
Petokyydit	10
Onnettomuus.....	10
Saattoavustus	10
KOULUKULJETUSTEN YLEISIÄ OHJEITA.....	11
YHTEISTYÖTAHOJEN TEHTÄVÄT JA OHJEET	13
Kuljettajan tehtävät ja vastuut	13
Huoltajan tehtävät.....	14
Oppilaan tehtävät ja vastuut kuljetuksessa	15
Koulun osuus	15
Koulutoimiston osuus	16
YHTEYSTIETOJA:	17

JOHDANTO

Tässä oppaassa kuvataan ne periaatteet, joiden mukaisesti oppilaille myönnetään oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, sekä periaatteet, joiden mukaisesti maksuton koulukuljetus myönnetään.

Oppaan tarkoituksena on myös parantaa esi- ja perusopetuksessa olevien oppilaiden koulukuljetusten turvallisuutta sekä antaa pelisääntöjä ja ohjeita kouluille sekä päiväkodeille, kuljettajille, vanhemmille ja oppilaille.

Kunta järjestää koulukuljetukset perusopetuslain sekä tämän oppaan ohjeiden mukaisesti. Lain soveltamisen käytännöistä sekä oppaan sisällöstä päättää opetuslautakunta.

LAINSÄÄDÄNTÖÄ

Perusopetuslain 6 §: Oppilaan koulupaikan määräytyminen

”Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita.

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja esiopetusta saavalla oppilaalle koulun tai muun soveltuvan opetuksen järjestämipaikan. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan osoittaa opetuksen järjestämipaikaksi myös varhaiskasvatuspaikka.

Oppilaalla on oikeus perusopetuslain mukaiseen koulumatkaetuuteen kunnan osoittamaan kouluun tai muuhun opetuksen järjestämipaikkaan.

Oppivelvollinen voi pyrkiä oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan osoittamaan kouluun. Esiopetukseen voi hakea oppilaaksi muuhun kuin kunnan osoittamaan esiopetuksen järjestämipaikkaan.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin kunnan osoittamaan kouluun tai opetuksen järjestämipaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Jos ehto asetetaan, niin se tulee kirjata oppilaan oppilaaksiottoa koskevaan päätökseen.

KULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Perusopetuslain 32 §: Koulumatkat

”Jos perusopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitettu varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotiin tai varhaiskasvatukseen. Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Sen sijaan perusopetuslakiin perustuvaa oikeutta matkaetuun ei ole oppilailla, jotka osallistuvat perusopetukseen valmistavaan perusopetukseen tai jotka osallistuvat perusopetukseen ylitettyään oppivelvollisuusiän.

Oppilaan päivittäinen koulumatka saa odotuksineen kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.”

Perusopetuslain 32 §:ssä säädetään oppilaan oikeudesta saada tukea koulumatkoihinsa. Pykälä koskee esiopetusta ja perusopetusta. Laissa opetuksen järjestäjälle ei ole säädetty velvollisuutta kuljetuksen järjestämiseen, vaan sille on annettu oikeus valita, järjestääkö se maksuttoman kuljetuksen vai maksaako se kuljettamista tai saattamista varten avustuksen. Kunta voi kaikissa tapauksissa korvata kuljetuksen avustuksella, jonka on lain mukaan oltava riittävä. Laissa ei myöskään ole todettu, että maksuton kuljetus olisi ensisijainen vaihtoehto avustukseen nähden. Näin ollen lainkohdassa ei ole säädetty myöskään oikeutta tiettyyn kuljetusmuotoon.

Kuljetuksen järjestäminen ei ole välttämätön koko koulumatkalle. Koulumatka voi muodostua osittain oppilaan itsensä kulkemasta osuudesta (3 tai 5 km). Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan myös eri kuljetusmuotoja. Kuljetusmuodot ja kuljetettavan matkan pituus voivat muuttua, mikäli esimerkiksi tien vaarallisuuden ohjearvot muuttuvat tai muut maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen edellytyksiin vaikuttavat olosuhteet muuttuvat. Esiopetuksen ja perusopetuksen kuljetukset järjestetään ensisijaisesti julkisia kulkuneuvoja käyttäen.

Pieksämäen kaupunki järjestää maksuttoman koulukuljetuksen perusopetuslain sekä tämän oppaan ohjeiden mukaisesti. Tulevan syksyn kuljetusten runkosuunnitelma tehdään vuosittain ennen lukuvuoden alkua.

Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen perustuu seuraaviin edellytyksiin:

- koulumatkan pituus (kilometreinä tai koulumatkaan kuluvana aikana)
- koulumatkan liiallinen vaarallisuus
- koulumatkan liiallinen vaikeus tai rasittavuus
- muu syy, harkintaan perustuva.

Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen koulumatkan pituuden tai keston perusteella

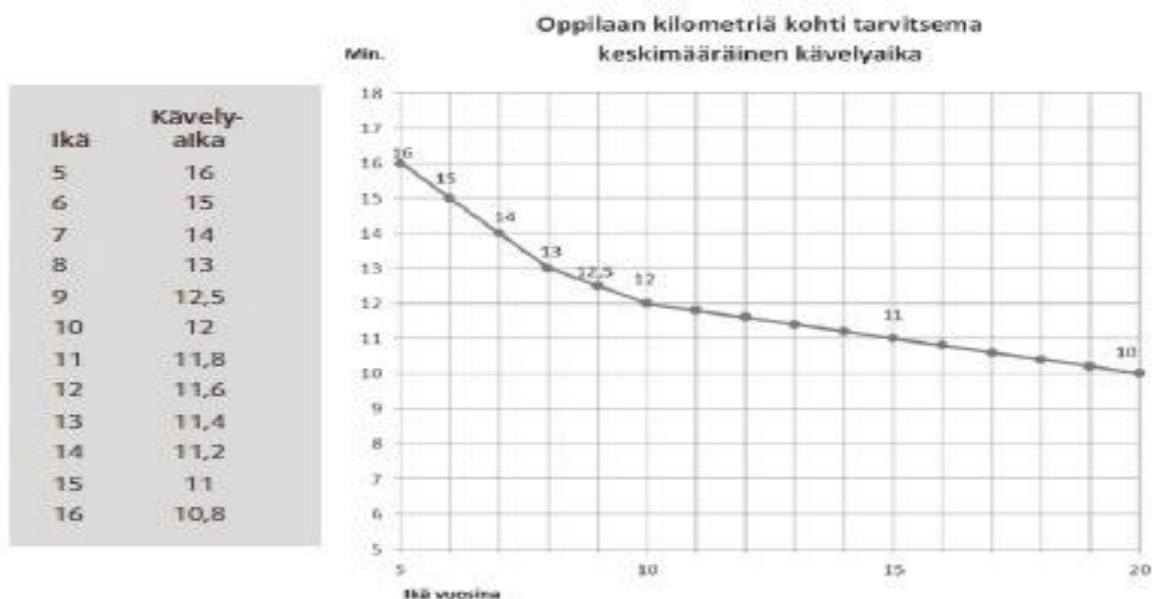
Kunta järjestää oppilaalle maksuttoman koulukuljetuksen, jos:

- esiopetusta saavan lapsen koulumatka kunnan osoittamaan esiopetuspaikkaan on pitempi kuin kolme kilometriä (3 km).
- perusopetuksen 1.–2. -vuosiluokkien oppilaan koulumatka kunnan osoittamaan lähikouluun on pitempi kuin kolme kilometriä (3 km).
- perusopetuksen 3.–9. -vuosiluokkien oppilaan koulumatka kunnan osoittamaan lähikouluun on pitempi kuin viisi kilometriä (5 km).

Koulumatkan pituus mitataan oppilaan virallisesta, väestörekisterin mukaisesta kotiosoitteesta kotitontin portilta koulutontin portille koulun viralliseen osoitteeseen.

Matka mitataan web-pohjaiselta karttapohjalta turvallisinta, lyhyintä, jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä ympäri vuoden olevaa tietä pitkin. Epäselvissä tapauksissa Pieksämäen kaupungin mittausosasto mittaa matkan maastossa.

Oppilaan päivittäinen koulumatka saa odotuksineen kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. Koulumatkaan käytetyn ajan keskimääräiseen mittaamiseen käytetään alla olevaa taulukkoa (Kuntaliitto / Henkilökuljetusopas).

Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen lakkaa, mikäli sille ei enää ole olemassa perusopetuslain tarkoittamia edellytyksiä. Koulukuljetusmuoto tai kuljetettavan matkan osuus voivat muuttua, mikäli maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen edellytyksiin vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu muutoksia.

Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen koulumatkan vaarallisuuden perusteella

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on todettu liian vaaralliseksi, kunta järjestää kuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaa huoltajalle koulumatkakustannuksia saattoavustuksen muodossa oppilaan kuljettamisesta.

Koulumatkan turvallisuuden arviointiperusteina käytetään yleisten teiden osalta KOULULIITU- ohjelmalla tuotettuja teiden vaarallisuusindeksilukuja. Menetelmä on kehitetty Liikenne- ja viestintäministeriön, tiehallinnon, kuntien ja konsultin yhteistyönä ja se on yleisesti käytössä. Arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita, mutta suurimman painoarvon arvioinnissa saavat teiden liikennemäärät ja nopeusrajoitukset. Esimerkiksi valaistuksen puuttuminen ei yksinään tee tiestä vaarallista. Tarvittaessa voidaan käyttää myös muiden viranomaisten lausuntoja kuten; poliisi, kunnan tekninen toimi tai Ely-keskus.

Jos kunta ei ole myöntänyt kuljetusta ja huoltaja kokee koulumatkan olevan lapselle vaarallinen, tulee kuljetusta hakea kirjallisesti. Huoltajan velvollisuutena on toimittaa tästä asiantuntijan lausunto koulutoimeen. Arviointeja ja suosituksia käytetään asiantuntija-apuna päätöstä tehtäessä, ne eivät kuitenkaan velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen.

Koulumatkan turvallisuus tarkistetaan vuosittain. Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen lakkaa, mikäli sen myöntämiselle ei enää ole perusopetuslaissa tarkoitettuja edellytyksiä.

Koulukuljetusmuoto ja kuljetettava matka voivat muuttua, mikäli maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen edellytyksiin vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu muutoksia. Tällaisia muutoksia voivat olla esimerkiksi suojateiden rakentaminen, kevyen liikenteen väylien rakentaminen, joukkoliikenteeseen vaikuttavat muutokset tai muut koulutien turvallisuuteen liittyvät toimenpiteet, jotka vaikuttavat Koululiitu-ohjelmassa käytettäviin raja-arvoihin.

7.-9. vuosiluokkien oppilaille ei pääsääntöisesti järjestetä koulumatkakuljetusta koulumatkan vaarallisuuden perusteella.

Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella

Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella edellyttää pääsääntöisesti aina asiantuntijan lausuntoa. Lausunnon voi antaa lääkäri, psykologi tai muu asiantuntija tapauksesta riippuen. Lausunnosta on selkeästi ilmentävä, millaista kuljetusta oppilaan terveydentila edellyttää ja perustelut, miksi koulukuljetusta edellytetään. Suositus kuljetuksen järjestämiseksi ei ole riittävä peruste sen myöntämiselle. Lausunnosta on lisäksi käytävä ilmi, tarvitseeko oppilas kuljetuksen koko koulumatkalle vai osalle koulumatkaa ja kuinka pitkäksi aikaa kuljetus on järjestettävä.

Lääkärin tai koulupsykologin lausuntoihin pohjautuva koulukuljetusoikeus on pääsääntöisesti voimassa lukuvuoden kerrallaan, ellei kyse ole luonteeltaan pysyvästä edellytyksestä. Lukuvuodeksi kerrallaan myönnetty kuljetusoikeus on hakemuksella uusittava joka lukuvuosi tai toimitettava uusi lausunto.

Kunta ei järjestä eikä korvaa oppilaiden lääkärikäynti- tai terapiakuljetuksia.

Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen lakkaa, mikäli sille ei enää ole olemassa perusopetuslain tarkoittamia edellytyksiä. Koulukuljetusmuoto tai kuljetettavan matkan osuus voivat muuttua, mikäli maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen edellytyksiin vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu muutoksia.

Muu syy, harkintaan perustuva

Jos em. edellytykset eivät täyty ja huoltajat hakevat lapselle harkinnanvaraista koulumatkaetuutta jonkin muun syyn perusteella, tulee heidän hakea sitä kirjallisesti syyt perustellen. Esim. huoltajan työeste, opiskelu, kotihoidossa olevien muiden lasten hoitaminen tai hoitaja ei pysty saattamaan lasta, eivät ole lähtökohtaisesti riittäviä tosiasiallisia perusteita koulumatkaetuuden myöntämiselle.

Harkintaan perustuvasta kuljetusoikeudesta koulumatkan vaarallisuuden, vaikeuden, rasittavuuden tai muun syyn perusteella päättää esiopetuksen sekä perusopetuksen osalta opetusjohtaja.

KOULUKULJETUKSET KÄYTÄNNÖSSÄ

Esiopetuksessa olevien koulukuljetukset

Esiopetuksessa olevan lapsen oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen määräytyy perusopetuslain

32 §:n mukaisesti. Kuljetukset järjestetään samojen periaatteiden mukaisesti kuin koulukuljetukset 1.-2. luokan oppilailla. Lisäksi on huomioitava, että kuljetus koskee ainoastaan maksutonta esiopetusta, matkat varhaiskasvatukseen eivät kuulu kuljetusten tai matkaetuuden piiriin.

Jos huoltajat ovat valinneet lapselleen muun kuin esiopetuksen oppilaaksiottoalueen mukaisen tai kunnan osoittaman esiopetuspaikan, lapselle ei muodostu oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen.

Niille esiopetusta saaville lapsille, joille kunta on osoittanut esiopetuspaikan vieraan oppilaaksiottoalueen päiväkodista tai koulussa järjestettävästä esiopetuksesta, järjestetään maksuton koulukuljetus, mikäli edellä mainitut myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Lapselle ei muodostu kuljetusetuutta esim. isovanhempien luota esiopetukseen.

Perusopetuksen oppilaat, jotka käyvät muuta kuin lähikoulua

Perusopetuksen oppilaat käyvät pääsääntöisesti omaa lähikoulua. Jos oppilaalle osoitetaan muu kuin lähikoulu, kunta vastaa koulukuljetusten järjestämisestä ja kustannuksista, mikäli maksuttoman koulukuljetuksen edellytykset täyttyvät.

Jos oppilas hakeutuu muuhun kuin hänelle osoitettuun lähikouluun, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Kahdessa eri osoitteessa asuvat oppilaat

Kuljetusetuus muodostuu vain lapsen ensisijaisen kodin ja kunnan osoittaman esiopetuspaikan tai koulun väliselle matkalle. Lapsen asuessa kahden eri huoltajan luona, kunta on velvollinen järjestämään lapsen koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn vakinaiseen asuinpaikkaan. Oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta muusta kuin väestörekisterin mukaisesta osoitteesta vastaavat huoltajat.

Oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen tilapäisosoitteesta, mikäli tilapäisosoitteeseen muuttaminen johtuu perheestä riippumattomasta yllättävästä syystä ja maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Tällaisia syitä ovat esimerkiksi vesivahingot tai tulipalot, jotka eivät ole johtuneet laiminlyönnistä. Riittävä syy ei ole esimerkiksi se, että omakotitalo ei valmistu aikataulussaan.

Muutto kesken lukuvuoden

Jos oppilas muuttaa kesken lukuvuoden pois paikkakunnalta tai toiselle oppilaaksiottoalueelle ja haluaa käydä lukuvuoden loppuun vanhassa koulussaan, kunta ei järjestä koulukuljetusta eikä korvaa koulumatkasta koituvia kustannuksia.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Vapaaehtoiseen koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistumisen perusteella ei järjestetä maksutonta koulukuljetusta. Myöskään kodin, hoitopaikan ja koulun välisiä

hoitopaikkakuljetuksia ei järjestetä eikä korvata oppilaille, jotka osallistuvat aamu- tai iltapäivätoimintaan. Kuljetusta ei myöskään järjestetä tilapäisiin hoitopaikkoihin.

Terveydellisistä syistä johtuvat tilapäiset kuljetustarpeet

Oppilaalle voidaan järjestää tilapäisesti maksuton koulukuljetus esimerkiksi sairauden tai tapaturman vuoksi. Kuljetus myönnetään lääkärintodistuksen perusteella, jossa on ilmentävä suositeltu kuljetustarpeen kesto. Lääkärilausunto tulee toimittaa koulutoimistoon, jonka jälkeen kuljetus pyritään järjestämään mahdollisimman pikaisesti. Huoltajan tulee varautua itse kuljettamaan oppilasta, kunnes kuljetus saadaan järjestettyä. Tilapäisen kuljetuksen järjestämisen vaihtoehtona on myös huoltajille maksettava saattoavustus.

A2- kielen opiskelu

Kunta ei järjestä vapaaehtoisen A2- kielen opiskelun edellyttämiä erillisiä kuljetuksia.

Reitille kävely

Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Km- rajat ovat pisimpiä mahdollisia omavastuumatkoja, jotka oppilaan tulee varautua kulkemaan itsenäisesti.

Kaverikuljetukset

Maksuton koulukuljetus koskee vain niitä oppilaita, joille em. oikeus on myönnetty.

Taksi-/tilausliikenteen kuljettajat eivät saa ottaa kyytiin sellaisia oppilaita, joilla ei ole oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen ko. reitillä. Kuljettajat eivät saa ottaa ylimääräisiä oppilaita edes huoltajan suostumuksella. Kuljettajilla on luettelo kuljetukseen oikeutetuista oppilaista.

Paikallisliikenteen ja kouluvuorojen ilmaiset matkat

Jos oppilas ei ole oikeutettu kunnan järjestämän koulukuljetukseen, voi hänellä olla mahdollisuus tehdä koulumatka paikallisliikenteen vuoroilla tai kunnan ostamilla kouluvuoroilla tietyin ehdoin. Kts. <https://www.pieksamaki.fi/varhaiskasvatus-ja-opetus/koulukuljetus/>

2. asteen opiskelijat ja muut aikuiset matkustajat

Taksit voivat ottaa kyytiin 2. asteen opiskelijoita tai muita aikuisia matkustajia, jos autossa on tilaa. Tästä ei saa aiheutua kustannuksia kunnalle, eikä oppilaiden koulumatka saa

pidentyä. Autoilija ja matkustajat sopivat mahdollisista kustannuksista keskenään. Takseilla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa ketään em. matkustajia kyytiin.

Kunnan ostamat linjavuorot ja ELY-keskuksen linjavuorot ovat kaikkien käytettävissä korvausta vastaan.

Petokyydit

Pelkkä petojen esiintyminen ei ole kuljetuksenmyöntämisperuste, vaan petojen käyttäytymiseen tulee liittyä häiriökäyttäytymistä tai jatkuvaa liikkumista asuntojen tai koulumatkojen välittömässä läheisyydessä. Petokyydit myönnetään kirjallisesta hakemuksesta tapauskohtaisesti ja huoltajan tulee liittää hakemuksen liitteeksi riistanhoitopiirin, riistanhoitoyhdistyksen tai petojen liikkeitä ja petokantaa laskevien tahojen lausunto/lausunnot.

Onnettomuus

Pieksämäen kaupunki on vakuuttanut kaikki esioppilaat ja perusopetuksen oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä koulun vuosisuunnitelman mukaisia opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja se ei korvaa.

Mikäli sattuu liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu myös henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, tiedottaa koulu oppilaiden huoltajille tapahtuneesta.

Saattoavustus

Laissa opetuksen järjestäjälle ei ole säädetty velvollisuutta kuljetuksen järjestämiseen, vaan sille on annettu oikeus valita, järjestääkö se maksuttoman kuljetuksen vai maksaako se kuljettamista tai saattamista varten avustuksen. Kunta voi kaikissa tapauksissa korvata kuljetuksen avustuksella, jonka on lain mukaan oltava riittävä. Laissa ei myöskään ole todettu, että maksuton kuljetus olisi ensisijainen vaihtoehto avustukseen nähden. Näin ollen lainkohdassa ei ole säädetty myöskään oikeutta tiettyyn kuljetusmuotoon.

Huoltajille maksetaan esi- tai perusopetuksen oppilaan kuljettamisesta korvausta pääasiassa tilanteissa, jossa oppilaan sijoittaminen olemassa oleviin reitteihin olisi hankalaa oppilaan asuinpaikan, aikataulujen, kuljetustarpeen satunnaisuuden tai oppilaan sairaudesta/vammasta johtuvan erityisen syyn vuoksi. Oikeutta saada saattokorvaus oppilaan kuljetuskustannuksiin tulee hakea koulukuljetushakemuksella ennen kuljetuksen aloittamista. Jos oppilaan kuljettaminen voidaan kunnan toimesta järjestää ilman ongelmia, ei huoltajalle makseta korvausta oppilaan kuljettamisesta, vaikka hän koulukuljetuksen hoitaisikin.

Korvausperusteena käytetään kulloinkin voimassa olevaa Kelan korvausperustetta oman auton käytöstä.

Korvaushakemuksena on käytettävä kaupungin sivuilla olevaa lomaketta

<https://www.pieksamaki.fi/palvelut/koulutus/koulukuljetus/>

Hakemus em. kuljetuksista tulee lähettää syyslukukauden osalta viimeistään 31.12. ja kevätlukukauden osalta 5.6. mennessä osoitteeseen:

Pieksämäen kaupunki
Kasvatus- ja
opetuspalvelut
PL 79
76101 Pieksämäki

KOULUKULJETUSTEN YLEISIÄ OHJEITA

Kuljetusten järjestäminen

Koulukuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevaa julkista liikennettä. Muita kuljetusmuotoja (tilauslinja-autoja, paikallisliikennettä, palveluliikennettä, takseja) käytetään täydentämään julkisen liikenteen yhteyksiä tai eräissä erikoistapauksissa, kuten terveydellisten syiden niin vaatiessa.

Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja (vuoroauto, tilauslinja-auto, taksi). Aikatauluista johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai illalla.

Taksikuljetuksia ei järjestetä ovelta- ovelle kuljetuksina. Taksien kuljetusreitit laaditaan yhteistyössä liikennöitsijöiden kanssa.

Taksipysäkin tai pysähtymispaikat määrittelevät koulunjohtaja/rehtori yhdessä kuljetuksia hoitavien autoilijoiden kanssa yhteistyössä kuljetussuunnittelijan kanssa siten, että ne ovat turvalliset ja tarkoituksenmukaiset.

Taksi ei saa ohittaa kuljetuspistettä ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki kyytiläiset ole autossa. Vastaavasti taksi ei voi jättää saattajaa tarvitsevaa oppilasta kyydistä, jos vastaanottaja ei ole paikalla tai löydy ollenkaan. Jos tämän kaltaisesta tilanteesta muodostuu kustannuksia, vastaa niistä lapsen huoltaja.

Oppilaan tulee olla kuljetuspisteessä hyvissä ajoin ennen ilmoitettua kuljetusaikaa. Koulukuljetuksen ei tarvitse jäädä odottamaan myöhässä olevaa oppilasta. Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä on mahdollista, että linja-auto/taksi ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Oppilaan on syytä odottaa noutopaikassa kohtuulliseksi katsottava aika (kuitenkin vähintään 15 minuuttia). Jos autoa ei odotuksen jälkeen tule, on parasta, että oppilas menee takaisin kotiin ja ottaa yhteyttä kouluun. Paikallisliikenteen alueella oppilaiden on syytä mennä kouluun seuraavalla vuorolla.

Jos ennen kuljetusta tai kuljetuksen aikana autoon tulee esim. teknisiä ongelmia tai keliolosuhteet ovat liian vaaralliset, on kuljettajia ohjeistettu ilmoittamaan tästä mahdollisimman nopeasti niille kouluille, joiden oppilaita se koskee. Taksikuljettajat

ilmoittavat tästä huoltajille mahdollisuuksien mukaan. Yksityistien hoitokunta tai toimitsijamies huolehtii ja vastaa siitä, että tie on liikennetarvetta vastaavassa kunnossa. Korvaavia kuljetuksia ei tien huonon kunnan vuoksi järjestetä.

Liikennöitsijä pyrkii järjestämään korvaavan kuljetuksen, jos linja-auto tai taksi ei pääse hakemaan oppilaita esim. auton rikkoutumisen vuoksi. On huomioitava, että auto tulee huomattavalla viiveellä. Huoltajan tulee ohjeistaa oppilas toimimaan myös poikkeavissa tilanteissa, esim. silloin kun koulukuljetus ei jostain syystä saavukaan noutamaan oppilasta.

Linja-autoa koulumatkoilla käyttävä oppilas saa koululta matkakortin (älykortti tai näyttölippu) linja-autoon elokuussa ensimmäisinä koulupäivinä. Lukukauden aikana matkakorttiin oikeutetut uudet oppilaat saavat kortin koululta. Alakouluikäisille ei näyttölippuja toistaiseksi jaeta.

Älykortit kerätään tarvittaessa pois lukuvuoden päättyessä. Kortit jaetaan oppilaille takaisin tai ne ladataan uudestaan elokuussa koulujen alettua. Näyttöliput uusitaan vuosittain.

Matkakortti pitää ehdottomasti olla mukana koulumatkoilla.

Korttia saa käyttää vain koulumatkaan ja kortti on henkilökohtainen eli sitä ei saa antaa tai lainata muille. Kortista tulee pitää hyvää huolta. Kadonnutta tai huolimattoman käytön seurauksena vioittunut kortti uusitaan vain perustelluista syistä ja huoltajan anomuksesta. Matkakorttien väärinkäytöksistä liikennöitsijä ilmoittaa kouluun tai koulutoimistoon.

Tavaroiden kuljettaminen kuljetuksessa

Kuljetukseen voidaan ottaa mukaan vain sellaisia apuvälineitä (esim. liikuntavälineet), joita tarvitaan opiskeluun tai joiden kuljettamisesta on erikseen sovittu koulun kanssa.

Vahinko ja ilkivaltatapaukset

Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja. Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään.

Kiusaamistilanteet ja niihin puuttuminen

Perusopetuslain 29 §:n 7 momentin mukaan koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lain velvoitteen lisäksi kaikilla aikuisilla on moraalinen velvollisuus puuttua havaitsemiinsa kiusaamistilanteisiin.

Myös kuljettajien tulee ilmoittaa mahdollisista kuljetusten aikana tapahtuvista kiusaamis- tai muista häiriötilanteista esim. liikennesuunnittelijalle tai koulun kuljetusvastaavalle. Koulun järjestyssääntöjä ei sovelleta koulumatkoilla, eikä koulumatkoilla tapahtuneista teoista voida määrätä perusopetuslaissa säädettyjä kurinpidollisia seuraamuksia. Rikosoikeudellinen ja vahingonkorvausoikeudellinen vastuu voi tulla kyseeseen koulumatkalla tapahtuneesta teosta.

Koulussa ja kotona lasten ja nuorten kanssa on hyvä keskustella, miten koulukuljetusten aikana käyttäydytään, miksi tiettyjä sääntöjä on olemassa ja mitä häiriökäyttäytymisestä taksissa tai linja-autossa voi seurata. Oppilaille on kerrottava, että kuljettajan ohjeita on tärkeää noudattaa turvallisuuden takia.

Koulukuljetusvastuun siirtäminen huoltajalle

Mikäli koulukuljetukseen oikeutettu oppilas huomautuksista ja varoituksista huolimatta rikkoo annettuja ohjeita tai sääntöjä, voi opetusjohtaja päättää siirtää koulukuljetusvastuun määrääjäksi huoltajalle. Menettelyn perusteena on perusopetuslain 29 § ja 32 §. Menettelyyn johtavia syitä voivat olla esimerkiksi turvavyön käyttämättä jättäminen, ilkivalta, epäasiallinen käytös kuljettajaa ja/tai kanssamatkustajia kohtaan tai myönnetyn bussikortin väärinkäyttö. Huoltajalle maksetaan oppilaan kuljettamisesta saattoavustusta.

Kuljetuksen laatuun liittyvät kysymykset

Mahdollinen laaturvirheitä koskeva palaute osoitetaan Pieksämäen kaupungin koulutoimistoon, jossa valitukset kirjataan ylös. Palaute pyritään käsittelemään mahdollisimman nopeasti asianosaisten kanssa. Mikäli tapahtuu vakavia rikkomuksia, kuten liikennelainsäädännön rikkomisia, tulee asianosaisten ottaa suoraan yhteyttä poliisiin.

YHTEISTYÖTAHOJEN TEHTÄVÄT JA OHJEET

Jotta kuljetukset sujuisivat mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti, on eri yhteistyötahojen oltava tietoisia seuraavista periaatteista ja noudatettava niitä.

Kuljettajan tehtävät ja vastuut

- lukuvuoden alkaessa esittäydytään uusille kuljetusoppilaille
- kuljetettavien oppilaiden nimilistan pitäminen mukana sekä mahdollisten muutosten päivittäminen listaan heti muutoksen ilmoituksen jälkeen
- kuljetuksissa käytettävän auton kunto oltava määräysten sekä ohjeiden mukainen ja siisti, mm. turvavöiden oltava kunnossa ja niitä on oltava riittävä määrä
- kuljetettaviin tai heidän perheisiinsä liittyviä asioista ei kerrota ulkopuolisille
- varmistettava, että oppilailla on turvavyöt kiinni liikkeelle lähdetessä
- tienkäyttäjän mallin tarjoaminen lapsille liikennesääntöjä noudattamalla
- kohtelias, asianmukainen ja esimerkillinen käytös
- kuljetuspisteiden sopiminen koulujen ja koulutoimiston kanssa yleisopetuksen oppilaiden osalta
- haku-/jättöpaikkojen sopiminen erityisoppilaiden huoltajien kanssa
- koulukuljetusreittien ajaminen tilauksen ja sovitun mukaisesti sekä yhteisesti sovitun aikataulun noudattaminen
- järjestyksenpito autossa
- pysäköiminen niin, että kuljetettava voi nousta ja jäädä pois kyydistä turvallisessa paikassa

- oppilaiden sijoittaminen autoon kuljetettavien koko ja erityistarpeet huomioiden
- kuormitusmääräysten noudattaminen
- liikuntavälineiden kuljettaminen (sukset niputettuina, pulkka)
- ongelmatilanteissa yhteydenpito huoltajaan, koululle, koulutoimistoon
- autosta poistuvan oppilaan opastaminen
- auton varustaminen alkolukolla
- auton tulee olla varustettuna asianmukaisella koulukyyti- merkillä.

Huoltajan tehtävät

Huoltajat huolehtivat, että

- oppilaalle selvitetään kuljetusaikataulut ja lapsen kanssa harjoitellaan turvallista kulkemista kuljetuspaikalle
- oppilas on ajoissa hakupaikalla ja että hakupaikka on esteetön eri vuodenaikoina
- oppilas on pukeutunut sään mukaisesti
- oppilas käyttää pimeällä heijastinta (myös kaupunki- ja taajama-alueella)
- lapsella on repussa huoltajan yhteystiedot
- oppilas ottaa kyytiin vain sellaisia urheiluvälineitä ja muita ylimääräisiä tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esim. liikuntatunneilla ja joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa. Huoltajan tehtävä on myös huolehtia siitä, että urheiluvälineet ja muut ylimääräiset tavarat on pakattu asianmukaisesti. Esimerkiksi luistimissa täytyy olla suojustimet sekä sukset ja sauvat tulee olla niputettuina yhteen.

Huoltajat opastavat lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana sekä kertovat tarvittaessa kuljettajalle lapsen sairauksista ja mahdollisesta lääkityksestä (esim. diabetes, epilepsia).

Huoltajat selvittävät linja-autojen aikataulut ja harjoittelevat linja-autolla kulkemista. Aikatauluja saa Internetistä osoitteesta www.matkahuolto.fi, linja-autoyhtiöiden palvelupisteistä sekä koulutoimistosta.

Huoltajat ilmoittavat kyytimuutoksista välittömästi suoraan taksiin, jos kyseessä on samaa tai seuraavaa päivää koskeva muutos. Myös lyhytkestoiset, väliaikaiset muutokset ilmoitetaan suoraan taksiautoilijalle. (esim. useamman päivän kestävä flunssa tms. jos tiedetään että lapsi on loppuviikon kotona sairaana).

Mikäli huoltajalla on tiedossaan pitempiaikainen poikkeama lapsen taksikuljetuksen tarpeeseen, tulee siitä ilmoittaa koulutoimistoon.

Oppilaan tehtävät ja vastuut kuljetuksessa

- käyttää pimeällä heijastinta
- käyttää pysäkillä pyöräillessään pyöräilykypärää
- olla hyvissä ajoin odottamassa ennen ilmoitettua kuljetusaikaa sovitussa turvallisessa paikassa
- odottaa autoa tien reunassa tai pysäkillä aiheuttamatta vaaraa itselleen tai toisille
- nostaa kättä reilusti sen merkiksi, että linja-auto pysähtyy ottamaan oppilaan kyytiin pysäkiltä
- huolehtia siitä, että vaatteet ovat puhtaat ja lumettomat autoon noustessa
- mennä autoon ja poistua autosta pientareen puolelta
- nousta autoon reippaasti mutta ryntäilemättä
- pysyä autossa paikallaan turvavöissä kuljetuksen aikana
- pitää autossa reppua jaloissa, sylissä tai tavaratilassa
- noudattaa kuljettajan ohjeita
- kertoa kuljettajalle, jos voi pahoin
- ottaa muut matkustajat huomioon ja käyttäytyä ystävällisesti
- poistua autosta viivyttelemättä mutta ryntäilemättä ja tarkistaa, että autoon ei jää tavaroita
- odottaa kuljetuksesta poistuttua, että auto lähtee ja ylittää tie turvallisesti
- ottaa kuljetukseen mukaan ainoastaan sellaisia urheiluvälineitä tai tavaroita, joita tarvitsee koulupäivän aikana
- huolehtia koulumatkalipusta
- huolehtia omalta osaltaan siitä, että koulumatka on kaikille mukava
- ymmärtää nämä ohjeet ja sitoutuu noudattamaan niitä

Koulun osuus

Rehtori/koulunjohtaja huolehtii, että tiedot kuljetettavien oppilaiden kouluun tulo- ja lähtöajoista seuraavan lukuvuoden osalta toimitetaan koulutoimistoon mahdollisimman pian.

Koulu tiedottaa koulukuljetuksista ja aikatauluista huoltajille ennen lukukauden alkamista.

Koulussa käsitellään vuosittain kuljetusten pelisäännöt ja kuljetusoppilaat sitoutetaan noudattamaan niitä (liite 1: Oppilaan koulumatkasitoumus).

Koulu järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan kuljetusten odotusaikana. Sään niin vaatiessa (esim. kova pakkanen) koulu järjestää kuljetusoppilaille mahdollisuuden olla sisätiloissa.

Koulu huolehtii linja-autokorttien jakamisesta ja tarvittaessa poiskeruusta.

Koulu opastaa huoltajia koulukyytiasioissa.

Koulu arvioi kuljetusten toimivuutta ja kehittää kuljetusjärjestelyitä yhteistyössä koulutoimiston kanssa.

Koulutoimiston osuus

Tekee heinäkuun alkuun mennessä päätökset koulukuljetuksen piiriin kuuluvista oppilaista sekä suunnitellaan reitit aamukuljetusten osalta sen hetkisten tietojen perusteella. Reittien suunnittelu tehdään yhteistyössä liikennöitsijöiden sekä koulujen kanssa. Tietoja täsmennetään ennen koulujen alkua ja kouluvuoden alkaessa.

Toimittaa linja-autojen liikennöitsijöille oppilaiden nimilistat ja aikataulut ennen lukuvuoden alkua.

Tilaa tai lataa tarvittavat linja-autokortit ja lähettää ne kouluille.

Ilmoittaa kouluille viimeistään elokuussa alkavan lukuvuoden koulukuljetuksista, reiteistä, aikatauluista ym.

Koulutoimistossa valvotaan kuljetusten toimivuutta ja kehitetään edelleen kuljetusjärjestelyjä.

YHTEYSTIETOJA:

Opetusjohtaja	040 631 4870
Varhaiskasvatusjohtaja	040 509 7008
Liikennesuunnittelija	044 588 2407
Koulutoimisto	040 640 3066
Hiekanpään koulu:	
- rehtori	044 588 2498
- koulusihteeri	044 588 2493
Maaselän koulu:	
- rehtori	044 588 3230
- kyytivalvoja	044 799 5326
Harjun koulu:	
- rehtori	044 012 8004
- kyytivalvoja	044 799 5505
Konttiopuiston koulu:	
- rehtori	040 085 5785
- kyytivalvoja	050 340 8095
Jäppilän koulu	
- koulunjohtaja	050 438 5197
Virtasalmen koulu	
- koulunjohtaja	040 567 8544
Sateenkaaren koulu	050 389 9416
Hiekanpään päiväkoti / päiväkodinjohtaja	044 088 2335
Konttiopuiston päiväkoti / päiväkodinjohtaja	040 835 6750
Tahiniemen päiväkoti / päiväkodinjohtaja	044 088 2324

Maaselän päiväkot / päiväkodinjohtaja	044 588 3834
Nenonpellon päiväkot / päiväkodinjohtaja	044 588 3834
Päiväkot Villa Viikari / päiväkodinjohtaja	044 709 8743
Päiväkot Harjun Hali / päiväkodinjohtaja	044 034 8874
Päiväkot Kätzlein / päiväkodinjohtaja	045 170 6290

LIKENNÖITSIJÄT:

Taksit:

Jari Häkkinen	0500 138 400
Rauno Häkkinen	0400 169 777
Virpi Liukkonen	0400 374 591
Sonja Liukkonen	040 962 4846
Ulla Markkanen	0400 154 462
Aku Paajanen	0400 575 750
Petri Hautamäki	0400 947 947

Linja-autot:

Oy Rytönen & Co	0400 672 335
Kantamatkat Oy	050 379 6659
Rautalammin Auto Oy	017 511 811
Soisalon Liikenne Oy	020 741 1092
Pali 1	050 354 1939
Pali 2	050 354 1786

PIEKSÄMÄKI

Elämäsi asemapaikka

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI

PL 125, Kauppakatu 1

76100 Pieksämäki

015 788 2111

kirjaamo@pieksamaki.fi

www.pieksamaki.fi

www.visitpieksamaki.fi

Oppilaan koulumatkasitoumus

Minä

- käytän pimeällä heijastinta.
- käytän pysäkille pyöräillessäni pyöräilykypärää.
- olen hyvissä ajoin odottamassa ennen ilmoitettua kuljetusaikaa sovituissa turvallisissa paikoissa.
- odotan autoa tien reunassa tai pysäkillä aiheuttamatta vaaraa itselleni tai toisille.
- nostan kättä reilusti sen merkiksi, että linja-auto pysähtyy ottamaan minut kyytiin.
- huolehdin siitä, että vaatteeni ovat puhtaat ja lumettomat autoon noustessani.
- menen autoon ja poistun autosta pientareen puolelta.
- menen autoon reippaasti, mutta ryntäilemättä.
- pysyn autossa paikallani turvavöissä kuljetuksen aikana.
- pidän autossa repun jaloissa, sylissä tai tavaratilassa.
- noudatan kuljettajan ohjeita.
- kerron kuljettajalle, jos voin pahoin.
- otan toiset matkustajat huomioon ja käyttyädyn ystävällisesti.
- poistun autosta viivyttelemättä, mutta ryntäilemättä ja tarkistan ettei autoon jää tavaroitani.
- odotan kuljetuksesta poistuttuani, että auto lähtee ja ylitän tien turvallisesti.
- otan kuljetukseen mukaan ainoastaan sellaisia urheiluvälineitä tai tavaroita, joita tarvitsen koulupäivän aikana.
- huolehdin koulumatkalipusta.
- huolehdin omalta osaltani siitä, että koulumatka on kaikille mukava.
- ymmärrän nämä ohjeet ja sitoudun noudattamaan niitä.

